

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებებით

ბარიშ დემირ

**საქართველოში ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-
კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეფცია**

განათლების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად წარდგენილი
დისერტაციის

ავტორეფერატი

სპეციალობაში: განათლების მეცნიერებები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

გურამ ჩაჩანიძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

თელავი, 2017

ნაშრომი მომზადდა თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის განათლების მეცნიერებათა
დეპარტამენტში

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

გურამ ჩაჩანიძე

პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

რეცენზენტები:

ავთანდილ ასათიანი

პროფესორი

ნინო მოდებაძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი

დაცვა შედგება 2017 წლის "_____" _____, _____ საათზე იაკობ
გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების
მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე:

კორპუსი _____ აუდიტორია _____

მისამართი: საქართველო, თელავი, 2200

ქართული უნივერსიტეტის ქუჩა N 1

ტელ: +995 250 7 24 01

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ბიბლიოთეკაში და ვებ-გვერდზე :<http://tesau.edu.ge>

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი _____ ნ. ბასილაშვილი, ასოც. პროფესორი

სადისერტაციო ნაშრომის საერთო დახასიათება

თემის აქტუალობა განისაზღვრა იმით, რომ ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების მეცნიერული ანალიზი დღემდე არავის ჩაუტარებია. ამ მიმართებით დღეს არსებული ხარისხი არ არის საკმარისი და საჭიროებს ისეთი კონცეფციის შემუშავებას, რომელიც დაიმსახურებს ორი ქვეყნის, როგორც პარტნიორებისა და საზოგადოების აღიარებასა და ნდობას, რომელიც ადაპტირებული იქნება არა მარტო საქართველოსა და თურქეთში, არამედ ევროპასა და მსოფლიოში. გარდა ამისა, ერთიანი საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის არსებობა წარმოადგენს ნდობის, რელევანტურობის, მობილობის, თავსებადობისა და მიმზიდველობის ძირითად პირობას.

მეცნიერულ სიახლეს წარმოადგენს ის, რომ საქართველოში ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეფცია ეყრდნობა ძირითად აკადემიური ხარისხის მაღალ დონის მიღწევას და ორ ქვეყანაში არსებულ კულტურულ ღირებულებებს. კონცეფცია მოიცავს სწავლებასა და კვლევას, საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების მართვასა და ადმინისტრირებას, საგანმანათლებლო და კულტურული მომსახურებებით უზრუნველყოფას. დისერტაციაში ჩატარებული კვლევისა და ანალიზის საფუძველზე ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირებას მიეცა სისტემური სახე, რაც თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების მეშვეობით რეალიზდება და წარმოადგენს ახლებურ მიდგომას, რაც მიგვაჩნია სადისერტაციო ნაშრომის მეცნიერულ სიახლედ.

კვლევის ობიექტია ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო და კულტურული დაწესებულებები.

კვლევის საგანი: ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო და კულტურული ურთიერთობის მეცნიერული კვლევის საფუძველზე ერთიანი საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეფციის დამუშავება.

კვლევის ძირითადი ამოცანები: ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების და მისი ეფექტური ფუნქციონირების ძირითადი მაჩვენებლებისა და კრიტერიუმების განსაზღვრა; საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ეფექტური ფუნქციონირების მეთოდის დადგენა; ერთიანი საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის რესურსების სისტემატიზირება; ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ეფექტური ფუნქციონირების ხელის შეწყობი საინფორმაციო სისტემის კონცეფციის აგება.

კვლევის მეთოდები. კვლევაში გამოყენებულია საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის შექმნის ანალიზის და შეფასების თეორიული მეთოდები; ინტერაქტიური ფუნქციის განხორციელების საინფორმაციო სისტემის აგების ხერხები და მეთოდები.

კვლევის ინსტრუმენტები:

- საქართველო-თურქეთის ისტორიული და პოლიტიკურ ეკონომიკური ურთიერთობების ანალიზი;
- ქართულ თურქული კულტურულ საგანმანათლებლო ურთიერთობების ანალიზი;
- ევროპული ქვეყნების გამოცდილებისა და ცნობილი მეცნიერების ნაშრომების შესწავლა სასაზღვრო ცივილიზაციების, როგორც კულტურათა ურთიერთქმედების ტიპების (კონფრონტაცია, სიმბიოზი, სინთეზი) კონტექსტში;
- სასაზღვრო ცივილიზაციების - იბეროამერიკული, კავკასიური, ჩრდილო-აღმოსავლეთ ევრაზიული, ქართულ თურქული დამახასიათებელ ნიშანთა ანალიზი.
- საქართველოსა და თურქეთის საგანმანათლებლო-კულტურული ცივილიზაციის ტრადიციულ ღირებულებებზე ორიენტირების ანალიზი.

ნაშრომის მეცნიერული ღირებულება.

ერთიანი ქართულ თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო სივრცის ფორმირების პრობლემა გამოკვლეული და შესწავლილი არ არის არც საქართველოს და არც თურქეთის რესპუბლიკის მეცნიერების მხრიდან. ჩვენ მიერ გაანხილული სამეცნიერო ნაშრომების ავტორები ძირითადად ფოკუსირებული არიან ცალკეულად (ლოკალურად) აღებული კულტურული ურთიერთობების, ეროვნული სასწავლო სისტემებისა და მათი ზოგადი ტენდენციებისა და განვითარების ანალიზზე. აქედან გამომდინარე, ერთიანი ქართულ-თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო სივრცის ფორმირების პროცესის კვლევა ჯერ კიდევ მოუგვარებელ პრობლემად რჩება. გარდა ამისა, არ არის დამუშავებული ამ პრობლემის შესწავლის ერთიანი მიდგომა. აქედან გამომდინარე, ერთიანი ქართულ-თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო სივრცის ფორმირების პრობლემა არ არის ასახული სამეცნიერო ლიტერატურაში. ამ პრობლემის გადაჭრა ხელს შეუწყობს ამ პროცესის გაღრმავებას და გაფართოებას, ქართულ-თურქული საზოგადოების ინტეგრაციას კულტურულ-საგანმანათლებლო სფეროში. ყოველივე ეს ხაზს უსვამს ნაშრომის მეცნიერულ ღირებულებას.

კვლევის პრაქტიკული მნიშვნელობა.

კვლევის შედეგები შეიძლება გამოყენებული იქნეს ნებისმიერი ქვეყნის საგანმანათლებლო სისტემაში სასწავლო პროგრამების შედგენაში. იგი თავის მოღვაწეობაში გამოადგება საგანმანათლებლო და კულტურული ურთიერთობის განვითარებით

დაინტერესებულ სახელმწიფო პირებს. საერთოდ, კვლევის შედეგი ნებისმიერ მოქალაქეს მიაწოდებს სრულყოფილ ინფორმაციას არსებული ვითარების შესახებ.

კვლევის ჰიპოტეზა მდგომარეობს მასში, რომ ქართულ-თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო გარემოს ფორმირება განხორციელდება, თუ:

- კულტურის და განათლების განვითარება ამ ორ ქვეყანაში ხდება მათი მჭიდრო ურთიერთობის და ინტეგრაციის პირობებში;
- განსაზღვრულია და ხორციელდება კულტურულ-საგანმანათლებლო ორგანიზაციული და პედაგოგიური პირობები, როგორცაა განათლების, როგორც სოციოკულტურული ინსტიტუტის განვითარების მიზნობრივი ორიენტაცია, რომელშიც ჩართულია ორივე ქვეყნის სოციალური ინსტიტუტები და სხვა კულტურული დაწესებულებები; ხელი ეწყობა და ვითარდება ჰარმონიული კავშირები და დამოკიდებულებები ორივე ქვეყნის მოქალაქეებს და ბიზნესებს შორის;

სადისერტაციო ნაშრომის შინაარსი

დისერტაცია მოიცავს შესავალს; სამ თავს, გამოყენებული ლიტერატურის მიმოხილვას, დასკვნებსა და რეკომენდაციებს.

დისერტაციის მოცულობა შეადგენს კომპიუტერზე ნაბეჭდ 150 გვერდს. ნაშრომის ორგანოვ გამოქვეყნებულია სამი სამეცნიერო სტატია რეფერირებულ ჟურნალებში, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მოხსენების ერთი თეზისი და იბეჭდება ორი სამეცნიერო სტატია (იხ. შრომების სია).

პირველი თავი - საქართველო-თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ურთიერთობების მიმოხილვა და ანალიზი შედგება ექვსი პარაგრაფისაგან: საქართველო-თურქეთის საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობის ზოგადი შინაარსი; საქართველო-თურქეთის პოლიტიკურ ეკონომიკური ურთიერთობები; საქართველო-თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ურთიერთობების ახალი ეტაპი; საქართველო-თურქეთს შორის არსებული სტრატეგიული თანამშრომლობა; ქართული ენის სწავლება თურქეთის სკოლებში; ქართული კულტურის განვითარება სტამბოლში.

საქართველოსა და თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ურთიერთობების ახალი ისტორია იწყება საქართველოს მიერ თავისი დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ. რა თქმა უნდა ორივე მხარე უაღრესად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ამ ორი ქვეყნის ურთიერთობებს. მათთვის მნიშვნელოვანია ქართულ-თურქული, როგორც პირადი, ასევე რეგიონული თანამშრომლობის განვითარება. დღეს საქართველო-თურქეთს შორის თანამშრომლობა სტრატეგიულ ხასიათს ატარებს და წარმატებით ვითარდება როგორც

პოლიტიკურ, ასევე სავაჭრო-ეკონომიკურ და კულტურულ-ჰუმანიტარულ სფეროებში. წარმატებულად გრძელდება ორი ქვეყნის თანამშრომლობა განათლების სფეროში. 2014 წლის 9 სექტემბერს, თურქეთის ეროვნული განათლების სამინისტრომ დაამტკიცა თურქეთის ქართული დიასპორის საინიციატივო ჯგუფის მიერ წარდგენილი სასწავლო პროგრამა - „თურქეთის საჯარო და კერძო სკოლებში ქართული ენის სწავლების შესახებ 2014-2015 წლებისთვის“, რასაც მოჰყვა ქართული ენის სწავლების დაწყება თურქეთის სკოლებში. უმნიშვნელოვანესია ის ფაქტი, რომ 1992 წლის 30 ივლისს ორ ქვეყანას შორის ხელი მოეწერა დოკუმენტს: “ხელშეკრულება განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის დარგში თანამშრომლობის შესახებ”; “ხელშეკრულება სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ”; “ხელშეკრულება ინვესტიციების ურთიერთწახალისების და დაცვის შესახებ”; “საზღვაო შეთანხმება” და განისაზღვრა თანამშრომლობის პრიორიტეტული მიმართულებები. ეს არის ორ ქვეყანას შორის ურთიერთობების ახალი ეტაპის დასაწყისი, რასაც დიდი პერსპექტივა აქვს და იძლევა მჭიდრო, თანასწორუფლებიან, მზარდ კეთილმეზობლურ ურთიერთობების გარანტიას.

მეორე თავი - საქართველო-თურქეთის საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის შექმნის მეცნიერული კვლევა და ანალიზი მოიცავს რვა პარაგრაფს: საქართველოს საგანმანათლებლო კულტურის ევროპის სივრცეში ინტეგრირების ანალიზი; საქართველოს საგანმანათლებლო კულტურის ევროპის სივრცეში ინტეგრირების პრაქტიკული ღონისძიებები; ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების ისტორიული წინაპირობები; თურქი ისტორიკოსების და თურქული საზოგადოების დაინტერესება ქართული პრობლემატიკით; ქართული კულტურის სახლი სტამბულში და მისი ისტორიული წინაპირობები; ქართული ხელოვნების სახლი თურქეთში; ენისა და კულტურის საკითხები ქართულ-თურქულ ურთიერთობებში; თურქული საგანმანათლებლო დაწესებულებები საქართველოში და მათი საერთაშორისო აქტიურობა.

საქართველო თურქეთის კულტურულ-სამეცნიერო სივრცის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში დიდმნიშვნელობას ვანიჭებთ იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გატარებულ ღონისძიებებს. უნივერსიტეტში 2008 წლიდან ამოქმედდა სადოქტორო პროგრამა განათლების მენეჯმენტში შემდგომ კი განათლების მეცნიერებებში. აღნიშნულმა სადოქტორო პროგრამამ დიდი დაინტერესება ჰპოვა თურქეთის რესპუბლიკაში. ამ სადოქტორო პროგრამით ჩარიცხულმა თურქმა ეროვნების დოქტორანტებმა, უნივერსიტეტის მაღალკვალიფიციური პროფესორების ხელმძღვანელობით დაიწყეს კვლევა საგანმანათლებლო სისტემაში არსებული სხვადასხვა პრობლემების გადაწყვეტის მიზნით. უნდა აღინიშნოს, რომ საკვლევ თემებზე მომუშავე

თურქი დოქტორანტების დიდმა ნაწილმა უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოზე უკვე დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია (ნაწილი კვლავ აგრძელებს სამეცნიერო თემებზე მუშაობას) და ახლა წარმატებით მოღვაწეობენ, როგორც საქართველოს, ასევე თურქეთის სხვადასხვა საგანმანათლებლო დაწესებულებებში. ვფიქრობთ, ეს მოვლენა მნიშვნელოვანი გარემოებაა ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის წარმატებით ფორმირებისათვის.

ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირებისა და განვითარების გზების სწორი მიმართულების განსაზღვრისათვის საჭიროა, თავდაპირველად მოვიპოვოთ ჭეშმარიტი ინფორმაცია ქართულ - თურქული ისტორიული და კულტურული ურთიერთობების შესახებ. შემდგომში უნდა მოვახდინოთ ამ ინფორმაციის მეცნიერული ანალიზი და გამოვიტანოთ ლოგიკური დასკვნები, თუ რა კულტურულ-საგანმანათლებლო მიმდევრობებს მივანიჭოთ უპირატესობა, როგორ წარვმართოთ ეს ურთიერთობები და რა ღონისძიებები დავსახოთ ამ ურთიერთობის განმტკიცებისა და შემდგომი განვითარებისათვის. ამისათვის საჭიროა, გაფართოვდეს მეცნიერული კვლევები, რათა შემუშავდეს ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების თანამედროვე კონცეფცია.

ქართულ თურქული კულტურულ საგანმანათლებლო ურთიერთობის ხელშეწყობ ფაქტორად უნდა ვაღიაროთ საქართველოში მოქმედი თურქული საგანმანათლებლო დაწესებულებების უდიდესი ნაწილი, რომელიც აქტიურ ორგანიზებას უკეთებს სხვადასხვა სახის სასწავლო-სამეცნიერო ღონისძიებებს, რითაც დიდი წვლილი შეაქვს საქართველოსა და თურქეთის საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების საქმეში.

მესამე თავი - ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეპტუალური მოსაზრებები შედგება ოთხი პარაგრაფისაგან: ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობის მეცნიერული კვლევა; ქართულ-თურქული ერთიანი კულტურულ-საგანმანათლებლო ცივილიზაციის განმტკიცების თეორიული დასაბუთება; საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების ფორმალურ-ლოგიკური მოდელი; ერთიანი საგანმანათლებლო სივრცის ფორმირების საორგანიზაციო-პედაგოგიური პირობების კვლევა.

უნდა ითქვას, რომ საქართველოსა და თურქეთის ქვეყნებში ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის შექმნის მეცნიერული კვლევა და ანალიზი, დღემდე არავის ჩაუტარებია. თუმცა, პრაქტიკული თვალსაზრისით, ამ მხრივ ძალზე საინტერესო სამუშაოები არის ჩატარებული რაც უსათუოდ უწყობს ხელს თეორიული კვლევების გამართვას.

სადისერტაციო ნაშრომში მეცნიერული კვლევისა და ანალიზის საფუძველზე ჩამოვყალიბეთ აღნიშნული სივრცის ფორმირების ზოგადი კონცეფცია. სახელმწიფოებს შორის კეთილგანწყობილი ურთიერთობის ხარისხი და სიცოცხლისუნარიანობა პირდაპირ არის დამოკიდებული მათ შორის განვითარებულ კულტურულ საგანმანათლებლო ცივილიზაციასთან. განათლება, როგორც ცივილიზაციის საფუძველი, ეს არის წამყვანი სოციოგენეტიკური ორგანიზმი, რაც უზრუნველყოფს საზოგადოებრივი ინტელექტის განვითარებას. ეს არის ციკლური კანონზომიერება, რაც დინამიკაში ამდიდრებს და ინახავს შთამომავლობითი სისტემის ბირთვს (გენოტიპს) და თანდათანობით გადაჰყავს იგი დაბალი დონიდან გაცილებით მაღალ დონეზე. ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეპტუალიზმში პირველ პლანზე გამოდის კონცეპტი, ანუ ფორმალურ-ლოგიკური იდეა, სივრცის ფორმირების ვერბალიზებული კონცეფციის, დოკუმენტურად ფორმალიზებული პროექტი. იდეის არსი კონცეპტუალიზმში განიხილება არა მხოლოდ მის გამოხატვაში, არამედ თავად იდეის განხორციელების აუცილებლობაში, აქტუალობაში, კონკრეტული გზების გადმოცემაში. კონცეპტუალიზმი განმტკიცებული უნდა იყოს დოკუმენტური და სარეკომენდაციო მასალებით. ეს მასალები შინაარსობრივად უნდა მოიცავდეს პრობლემის განსაზღვრას, რაც არსებული სიტუაციის მეცნიერული ანალიზის მეშვეობით იქნება შედგენილი.

ცხადია, უნდა გამოიკვეთოს კონცეფციაში გამოტანილი ამოცანები, რაც წარმოადგენს კონკრეტულ ნაბიჯებს მიზნის მისაღწევად. რაც შეეხება კონცეფციის განხორციელების გზებს და საშუალებებს, ამ ასპექტში უნდა აღიწეროს კონკრეტული ნაბიჯები კონცეფციაში დასმული ამოცანების შესასრულებლად.

იქედან გამომდინარე, რომ საქართველოში დიდი ხანია წარმატებით ფუნქციონირებს თურქული საგანმანათლებლო დაწესებულებები, რომელმაც ერთ-ერთმა პირველებმა დაუდეს საფუძველი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობის აღორძინებასა და განვითარებას, საჭიროდ ჩავთვალეთ ჩაგვეტარებია კვლევა ამ საგანმანათლებლო დაწესებულებების ბაზაზე. ექსპერიმენტი ჩავატარეთ სოციო-კულტურული და პედაგოგიკური ინოვაციების კონტექსტში, როგორცაა:

- ❖ საგანმანათლებლო პროცესში მონაწილეთა ურთიერთქმედების პიროვნულ-განმავითარებელი მახასიათებელი და სოციალური გამოცდილების შეძენის თვალთახედვის გაფართოება;
- ❖ საგანმანათლებლო სივრცის ფორმირების ორგანიზატორების ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიური კომპეტენტურობა: კომუნიკაციური და ორგანიზაციული შესაძლებლობები, საპროექტო კულტურის მაღალი დონე და სხვ.

- ❖ მასწავლებლის, ადგილობრივი და უბოელი მოსწავლის ინოვაციური, ერთიანი სოციო-კულტურული მოღვაწეობის განხორციელება.

კვლევის ამოცანაა ერთიანი საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების თვითგანსაზღვრის შესაძლებლობების გამოვლენა.

კვლევა ჩავატარეთ სკოლებისა და სკოლა ლიცეუმების ბაზაზე. ასეთი არჩევანის ძირითადი საფუძველი გახდა ის, რომ ამ სკოლებში, მათი დაფუძნების შემდეგ თურქი და ქართველი ეროვნების მოსწავლეები ერთად ეუფლებიან განათლებას გარდა ამისა, პედაგოგიური კოლექტივი დაკომპლექტებულია, როგორც თურქი, ასევე ქართული ეროვნების პედაგოგებისაგან. ყოველივე ეს ქმნის ქართულ თურქული საგანმანათლებლო და კულტურული სივრცის ფორმირებისა და კვლევის საუკეთესო პირობებს. სოციოლოგიური კვლევა მიმდინარეობდა 2015 წლის აპრილ - ივნისის პერიოდში. გვანტერესებდა, როგორც თურქი, ასევე ქართველი მოსწავლეებისა და მასწავლებლების აზრი ჩვენს მიერ დასმული შეკითხვების ირგვლივ.

კვლევა განვახორციელეთ სამი მიმართულებით: პირველი კლასის, მეშვიდე კლასისა და დამამთავრებელი - მეთერთმეტე კლასის მოსწავლეებისათვის. გარდა ამისა კვლევაში მონაწილეობა მიიღეს მასწავლებლებმა - ცხრილი 1.

ცხრილი 1.

მოსწავლეები			მასწავლებლები	
	ქართველი მოსწავლეების რაოდენობა	თურქი მოსწავლეების რაოდენობა	ქართველი მასწავლებლების რაოდენობა	თურქი მასწავლებლების რაოდენობა
I კლასი	30	7		
VI კლასი	57	12		
XI კლასი	92	10		

მონაცემების დამუშავებისათვის გამოვიყენეთ საოფისე პროგრამა - Microsoft Excel. კვლევაში მონაწილეობა მიიღო: 208 მოსწავლემ და 57 მასწავლებელმა. მათ შორის: 18% პირველ კლასელია, 33% მეექვსე კლასელია, 49% მეთერთმეტე კლასელია; ქართველი მოსწავლე შეადგენს 86%, თურქი მოსწავლე შეადგენს 14%; თურქ მასწავლებელთა რაოდენობა შეადგენს გამოკითხულ მასწავლებელთა 25%, ქართველ მასწავლებელთა რაოდენობა შეადგენს 75%. კვლევის ცდომილება განისაზღვრა 2% – ით.

I კლასელი თურქი მოსწავლეების გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

1. იყავით თუ არა საქართველოში სანამ ამ სკოლის (ლიცეუმის) მოსწავლე გახდებოდით?
2. გაქვთ თუ არა რაიმე წაკითხული, ან მშობლებისაგან მონათხრობი საქართველოზე?
3. იცით თუ არა ქართული ენა?
4. გინდათ თუ არა ქართული ენის სწავლა?
5. გყავთ თუ არა ქართველი მეგობრები?
6. გიყვართ საქართველო?

I კლასელი ქართველი მოსწავლეების გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

1. იყავით თუ არა თურქეთში სანამ ამ სკოლის (ლიცეუმის) მოსწავლე გახდებოდით?
2. გაქვთ თუ არა რაიმე წაკითხული, ან მშობლებისაგან მონათხრობი თურქეთზე?
3. იცით თუ არა თურქული ენა?
4. გინდათ თუ არა თურქული ენის სწავლა?
5. გყავთ თუ არა თურქი მეგობრები?
6. გიყვართ თურქეთი?

ცხადია, აქ მოცემული (და შემდგომიც) კითხვები არ არის საბოლოო და იგი მოითხოვს გადასინჯვას. ამ ტიპის კითხვის შეტანა ანკეტაში გადაწყვეტიტო, რათა მოგვეხდინა შედარება მეშვიდე და მეთერთმეტე კლასების კითხვარის მონაცემებთან. კითხვის პასუხი მარტივია და ორი ტიპისაა: კი, არა

შედეგები ასე გამოიყურება (ნახ.2):

VI კლასელი თურქ მოსწავლეთა გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

1. დადიხართ თუ არა ექსკურსიებზე საქართველოში რაც ამ სკოლის (ლიცეუმის) მოსწავლე ხართ?
2. წაიკითხეთ თუ არა საქართველოს ისტორია?
3. შეისწავლეთ თუ არა ქართული ენა?
4. გყავთ თუ არა ქართველი მეგობრები?
5. გიყვართ საქართველო?

VI კლასელი ქართველ მოსწავლეთა გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

1. იმოგზაურეთ თუ არა თურქეთში რაც ამ სკოლის (ლიცეუმის) მოსწავლე ხართ?
2. წაიკითხეთ თუ არა თურქეთის ისტორია?
3. შეისწავლეთ თუ არა თურქული ენა?
4. გყავთ თუ არა თურქი მეგობრები?
5. გიყვართ თურქეთი?

შედეგები ასე გამოიყურება (ნახ.3):

XI კლასელი თურქი მოსწავლეების გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

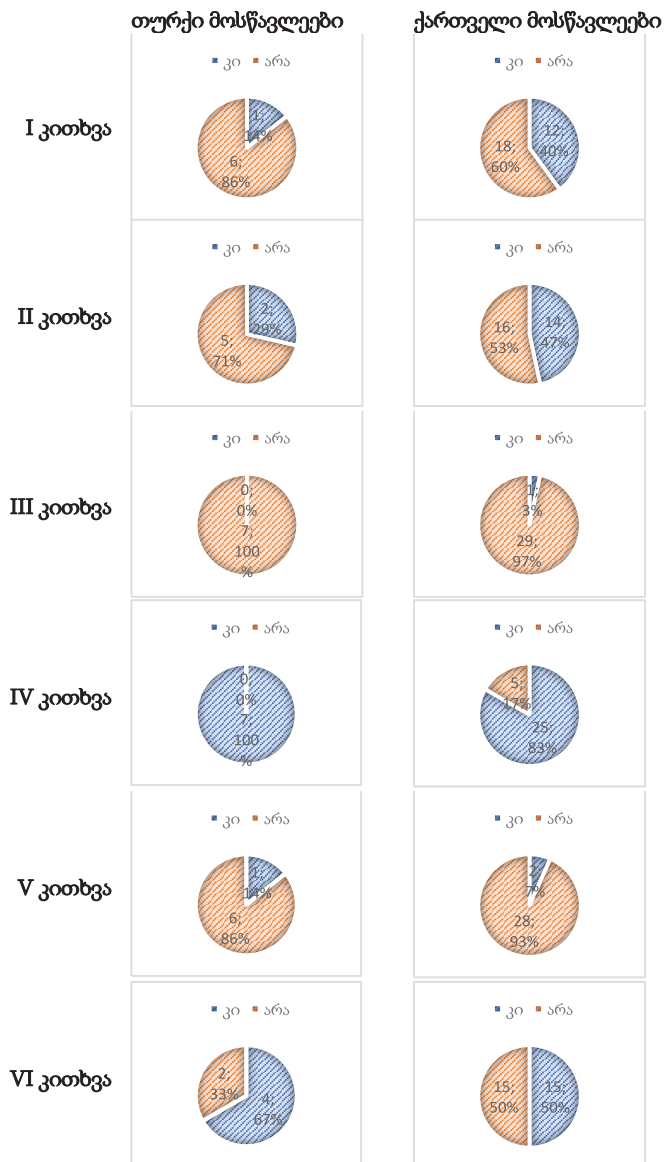
1. კარგად შეისწავლე თუ არა ქართული ენა?
2. გაეცანით თუ არა საქართველოს კულტურას და ხელოვნებას?
3. არის თუ არა დამაკმაყოფილებელი დღეს არსებული ქართულ თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობები?
4. მიიღებ თუ არა მონაწილეობას საქართველოსა და თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირების გაუმჯობესებაში?
5. გსურს თუ არა სწავლის გაგრძელება საქართველოს რომელიმე უმაღლეს სასწავლებელში?

XI კლასელი ქართველ მოსწავლეთა გამოკითხვის ანკეტა შედგებოდა შემდეგი კითხვებისაგან:

1. კარგად შეისწავლე თუ არა თურქული ენა?
2. გაეცანით თუ არა თურქეთის კულტურას და ხელოვნებას?
3. არის თუ არა დამაკმაყოფილებელი დღეს არსებული ქართულ თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობები?
4. მიიღებ თუ არა მონაწილეობას საქართველოსა და თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირების გაუმჯობესებაში?
5. გსურს თუ არა სწავლის გაგრძელება თურქეთის რომელიმე უმაღლეს სასწავლებელში?

შედეგები ასე გამოიყურება, ნახ.4.:

პირველ კლასელთა გამოკითხვის შედეგები

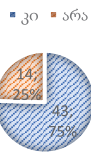
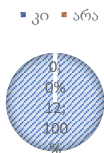
ნახ. 2

მეექვსე კლასელთა გამოკითხვის შედეგები

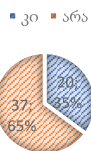
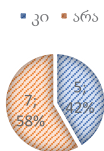
თურქი მოსწავლეები

ქართველი მოსწავლეები

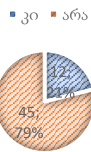
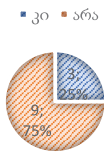
I კითხვა

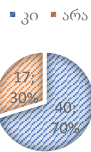
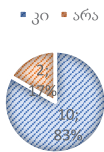
II კითხვა

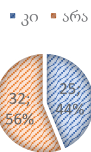
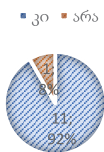
III კითხვა

IV კითხვა

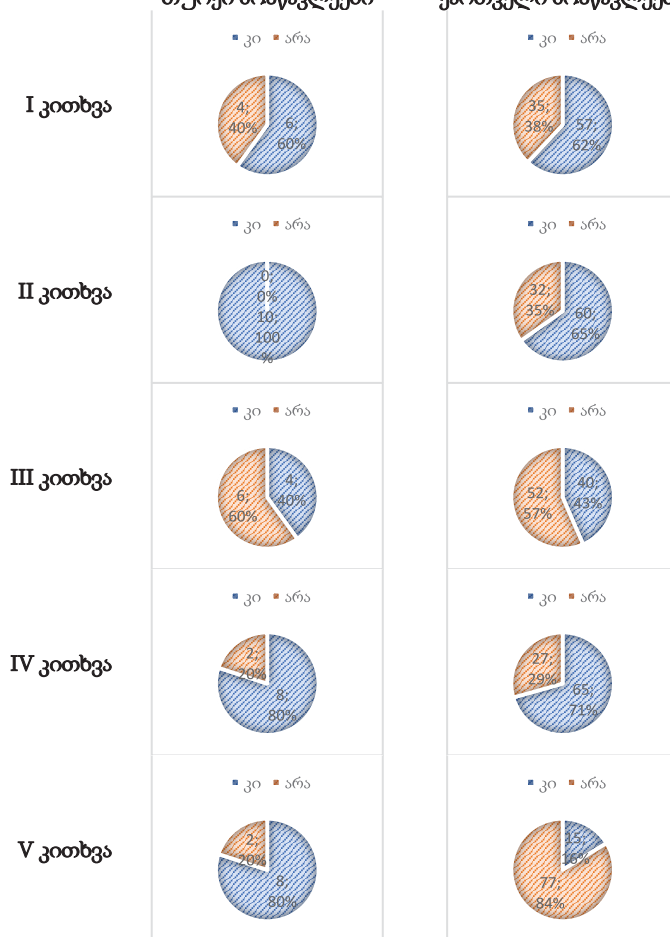

V კითხვა

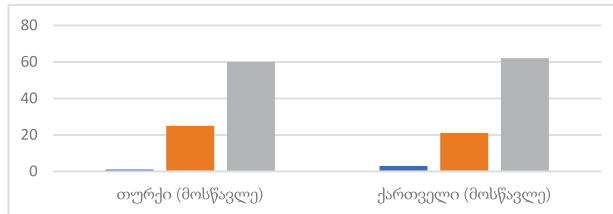
ნახ.3.

მეთერთმეტე კლასელთა გამოკითხვის შედეგები
 თურქი მოსწავლეები ქართველი მოსწავლეები

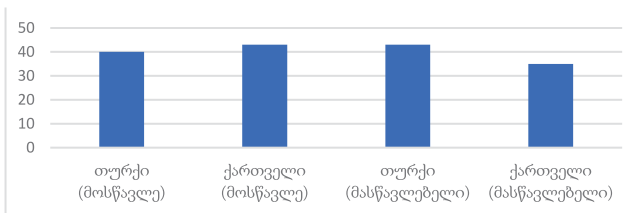
ნახ. 4.

ჩავატარეთ მიღებული შედეგების შედარებითი ანალიზი ზოგიერთი ძირითადი მაჩვენებლის მიხედვით. ენასთან დაკავშირებულ შეკითხვების დიაგრამაზე (დიაგრამა 1.) ნათლად ჩანს დიდი პროგრესი პირველი კლასიდან მეორეთმეტე კლასის ჩათვლით.

დიაგრამა 1.

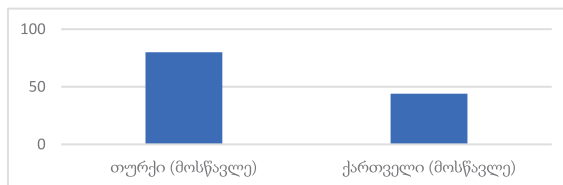
დიაგრამაზე - 2, ასახულია პასუხი კითხვაზე: არის თუ არა დამაკმაყოფილებელი დღეს არსებული ქართულ თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ურთიერთობები?

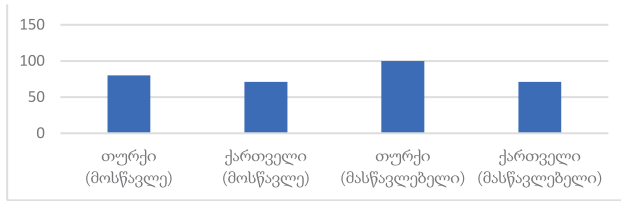
დიაგრამა 2.

როგორც ვხედავთ, ამ მიმართებით პასუხი, როგორც მოსწავლეების, ასევე მასწავლებლების მხრიდან ცალსახად არადამაკმაყოფილებელია.

მე-3 დიაგრამაზე ასახულია პასუხი კითხვაზე: გასურს თუ არა სწავლის გაგრძელება თურქეთის/საქართველოს რომელიმე უმაღლეს სასწავლებელში?

დიაგრამა 3.

დიაგრამა 4.

როგორც ვხედავთ, დაინტერესება ერთმანეთის ქვეყნების უმაღლესი სასწავლებლების მიმართ ორივე მხრიდან საკმაოდ მაღალია. რაც შეეხება შეკითხვის პასუხს: მიიღებ თუ არა მონაწილეობას საქართველოსა და თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირების გაუმჯობესებაში? იგი ასახულია მე-4 დიაგრამაზე.

დისერტაციის ძირითადი დასკვნები და რეკომენდაციები

1. კულტურულ-საგანმანათლებლო გარემოს ფორმირების თეორიული საფუძვლების გამოკვლევამ დაგვაჩვენა ჩვენს მიერ წამოყენებული ჰიპოტეზის სიმართლეში, რომ ქართულ-თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო გარემოს ფორმირება განხორციელდება ამ ორი ქვეყნის კულტურის და განათლების განვითარების მჭიდრო ურთიერთობის და ინტეგრაციის პირობებში. განათლებისა და კულტურის დამაკავშირებელ რგოლს წარმოადგენს ფილოსოფიური კატეგორია - „ღირებულებები“. ამიტომ, შინაარსობრივ კომპონენტად ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული ღირებულებები გვაქვს წინა პლანზე წარმოდგენილი.
2. სადისერტაციო ნაშრომში საგანმანათლებლო-კულტურული გარემო ორ მომიჯნავე ქვეყანას შორის განიხილება, როგორც რთული ინტეგრირებული ცნება, რომელიც ასახავს კონკრეტული ტერიტორიების კულტურისა და განათლების პრაქტიკული და თეორიული განვითარების, როგორც თანხვედნის, ასევე განსხვავებულ პროცესებს. ჩვენი აზრით, ერთიანი კულტურულ-საგანმანათლებლო გარემოს არსებობა წყვეტს ძალზე მნიშვნელოვან ამოცანებს და შეიძლება ითქვას, არეულირებს ორ ქვეყანას შორის კეთილშეზოგადი და მეგობრული ატმოსფეროს შექმნის პროცესებს.
3. საგანმანათლებლო-კულტურული გარემოს ფორმირებისა და განვითარების სისტემის კანონზომიერებებიდან გამომდინარე, განვიხილეთ ისტორიულად და დიალექტიკურად ურთიერთდამოკიდებული პროცესები და საგანმანათლებლო-კულტურული გარემოს ინტეგრირების სტრუქტურული და შინაარსობრივი კომპონენტები. ეს ფაქტობრივად

წარმოადგენს გარემოს ფორმირების მეთოდოლოგიურ ასპექტებს და ხაზს უსვამს კულტურული ურთიერთობების გადრმავებას.

4. გამოკვლევებით დადგინდა, რომ სუბრეგიონში საგანმანათლებლო-კულტურული გარემოს ფორმირების პროცესი მოითხოვს სხვადასხვა საორგანიზაციო პირობებს, რაც ფაქტობრივად შეადგენს კომპლექსურ ღონისძიებებს, რომელიც ორიენტირებულია გარემოს სოციო-კულტურული ინსტიტუტის კომპონენტების განვითარებაზე.
5. ნაშრომში ჩატარებული ინოვაციური კვლევები ნათლად წარმოაჩენს სუბრეგიონალური კულტურულ-საგანმანათლებლო გარემოს დინამიურობას და უყენებს მის შინაარსს ახალ მოთხოვნებს. საგანმანათლებლო კულტურული გარემოს ფორმირების პროცესის ეფექტიანობა განისაზღვრება სტრუქტურულ კომპონენტებს შორის კავშირის და დამოკიდებულებათა მახასიათებლებით.
6. საგანმანათლებლო-კულტურული გარემოს, როგორც სოციო-კულტურული ინსტიტუტის ფორმირების და განვითარების მიზნობრივი ორიენტირება გვესახება მეტად აქტუალურ თემად, რადგან ის უზრუნველყოფს სოციალიზაციისა და კულტურიზაციის პროცესებს, რაშიც ვგულისხმობთ კულტურის ტრანსლირებას და გავრცელებას ორ ქვეყანას შორის, მის გადაცემას შთამომავლობაზე - თაობიდან თაობაზე, რომელიც მიმართული იქნება ქვეყნების კულტურაზე, სულიერ ცხოვრებაზე.
7. საქართველოში ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეფცია, ეს არის პრინციპულად ახალი ხედვა, როცა საგანმანათლებლო ფუნქცია დიდი დოზით იერთებს კულტურულ ფუნქციებს და ხდება მათი ინტეგრირება კულტურულ-საგანმანათლებლო ცივილიზაციის ფორმით.
8. ქართულ-თურქული კულტურულ-საგანმანათლებლო ურთიერთობის ხანგრძლივი ისტორიისა და დღევანდელი ტენდენციების ანალიზის საფუძველზე, შემოთავაზებულია ორ ქვეყანას შორის ახალი კულტურულ-საგანმანათლებლო ცივილიზაციის ფორმირების სოციომორფულობის პრინციპის გამოყენება, რაც მეტად აქტუალურ და მეთოდოლოგიური მნიშვნელობის საკითხად მიგვაჩნია.
9. დისერტაციაში განხილულია ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირებისა და განვითარების გზების სწორი მიმართულების განსაზღვრისათვისათვის საჭირო მასალები - ისტორიული წყაროები, ქართულ - თურქული კულტურული-საგანმანათლებლო ურთიერთობების არსებულ მასალებს.
10. ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეფციაში აქცენტი მიმართულია მოპოვებული ინფორმაციის მეცნიერული ანალიზზე და ლოგიკური დასკვნების გამოტანაზე, თუ რა კულტურულ-

საგანმანათლებლო მიმდევრობებს მიენიჭოს უპირატესობა, რათა ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო ურთიერთობები გადავიდეს თვისებრივად ახალ ფაზაში.

11. ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეპტუალიზმში პირველ პლანზე გამოდის კონცეპტი, ანუ ფორმალურ-ლოგიკური იდეა, სივრცის ფორმირების ვერბალიზებული კონცეფციის, დოკუმენტურად ფორმალიზებული პროექტი.

კვლევის ძირითადი შედეგები გამოქვეყნდა შემდეგ სამეცნიერო ნაშრომებში

1. ბარიშ დემირ. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის კადრების მართვის ხელშეწყობი სისტემის პროექტირების მეთოდოკა. თეზისები II საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენცია - კომპიუტინგი/ინფორმატიკა, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება. ბათუმი, 2012.
2. ბარიშ დემირ. ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების კონცეპტუალური მოსაზრებები. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(48), თბილისი, 2014.
3. ბარიშ დემირ. ერთიანი ქართულ-თურქული საგანმანათლებლო-კულტურული სივრცის ფორმირების ისტორიული წინაპირობები. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(48), თბილისი, 2014.
4. ბარიშ დემირ. ქართულ-თურქული ერთიანი კულტურულ-საგანმანათლებლო ცივილიზაციის განმტკიცების თეორიული დასაბუთება. შრომების კრებული, III საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენცია - კომპიუტინგი/ინფორმატიკა, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება. ბათუმი, 2014.
5. ბარიშ დემირ. საქართველოს საგანმანათლებლო კულტურის ევროპის სივრცეში ინტეგრირების ანალიზი. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(57), თბილისი, 2017.
6. ბარიშ დემირ. საქართველო-თურქეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ურთიერთობების ისტორიული მიმოხილვა და ახალი ეტაპი. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(57), თბილისი, 2017.

Iakob Gogebashvili Telavi State University

With the right of manuscripts

Bariş Demir

**The Concept of Formation of a United Georgian-Turkish
Educational-Cultural Space in Georgia**

The Dissertation is presented for obtaining the Academic Degree of Doctor in Education

Speciality: Education Sciences

Abstract

Field: Education Sciences

Scientific Supervisor:

Guram Chachanidze

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Telavi, 2017

The work was prepared in the Department of Education Sciences of the Faculty of Education
Sciences, Iakob Gogebashvili Telavi State University

Scientific Supervisor

Guram Chachanidze

Prof.Dr. of Pedagogical Sciences,

Reviewers:

Nino Modebadze

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor

Avtandil Asatiani

Professor

On ____th of _____ defense will be held at the board meeting of the faculty of
Education Science of the Iakob Gogebashvili Telavi State university:

Building ____ Venue _____

Adress: Georgia, Telavi 2200

Georgian University Str. N 1

Tel: +995 250 7 24 01

The Dissertation can be

The dissertation can be introduced in the Library of the Telavi State University.

You can also find it on the following webpage: <http://tesau.edu.ge>

Secretary of the Dissertation Board _____ Assoc. Ptof. N. Basilashvili

The General Description of Dissertation

The relevance of the topic was determined by the fact that no scientific analysis of formation of a unified Georgian-Turkish educational-cultural space has been conducted yet. In this regard, the present quality is not enough and needs to develop a concept, which will receive a public recognition of the two countries as partners and which will be adapted not only in Georgia and Turkey but in Europe and the world. In addition, the existence of the united educational and cultural space is the basic condition of trust, relevance, mobility, compatibility and attractiveness.

The Scientific innovation is that the concept of forming a unified Georgian-Turkish educational-cultural space in Georgia is based on achieving the high level of basic academic quality and cultural values in the two countries, thus ensuring the satisfaction of stakeholders as social as well as market requirements. These requirements include keeping the balance in check, innovations, and traditions in the fields of education and culture, academic skills and social/economic importance, agreed with common educational programs. The concept includes teaching and research, management and administration of educational-cultural space, providing educational and cultural services. Based on the research and analysis conducted in the dissertation, it is obvious that the formation of a united Georgian-Turkish educational-cultural space is systemic. The unified information system was created, which is realized through the use of modern IT technologies and is a new approach that we believe to be scientific novelty of the dissertation work.

The object of the research is the Georgian-Turkish educational and cultural institutions.

Subject of research: Development of the concept of forming a unified educational-cultural space based on scientific research of Georgian-Turkish educational and cultural relations.

The main tasks of the research: Define main indicators and criteria for the formation of a unified Georgian-Turkish educational-cultural space and means of its effective functioning; Establish a method of effective functioning of educational and cultural space; Systematization of resources of united educational-cultural space; Building a concept of information systems that support the effective functioning of the united Georgian-Turkish educational and cultural space.

Research Methods: Theoretical methods of analyzing and evaluating the educational-cultural space are used for the research; The methods of building an interactive function implementation system.

Research tools:

- Analysis of historical political and economic relations between Georgia and Turkey; Analysis of Georgian -Turkish Cultural Educational Relations;
- Study of experiences of European countries and famous scientific papers in the context of types of cultural civilizations as intercultural interactions (confrontation, symbiosis, synthesis);
- Analysis of Border Civilizations - Barometric, Caucasian, North-Eastern Eurasian, Georgian Turkish Characteristic (Religiousness, Heterogeneity, Multiculturalism, Lability, Openness, Flexibility, etc.).
- Analysis of Orientation on Traditional Values of Georgia and Turkey Educational-Cultural Civilization.

The Scientific value of the work.

The problem of forming a united Georgian-Turkish cultural-educational space has been studied neither by Georgia nor by the Turkish scientists. The authors of the scientific works that we have examined are mainly focused on the cultural interaction, local curriculum and their general trends and development analysis. Consequently, research on the formation of the united Georgian-Turkish cultural-educational space still remains an unresolved problem. In addition, there is no unified approach to study this problem. Consequently, the problem of forming a united Georgian-Turkish cultural-educational space is not reflected in scientific literature. The solution of this problem will enhance this process, by integrating Georgian-Turkish society into the cultural and educational field.

All these above-mentioned factors confirm the scientific value of the work.

The practical meaning of the research

The results of the survey can be used not only in Georgia and Turkey but in the educational system of any other countries. In general the results of the survey will provide with a complete and clear information about the situation.

Research hypothesis: The formation of Georgian cultural and educational environment will be carried out if:

- Development of culture and education in these two countries takes place in close cooperation and integration;
- Cultural-educational organizational and pedagogical conditions are defined and implemented, such as education, as a socio-cultural institute, the target orientation of development involving social institutions and other cultural institutions of both countries; Harmonious connections and attitudes are developed between the objects and subjects of both countries;
- The model of the formation of the Georgian cultural and educational environment is developed, theoretically justified and implemented, which ensures positive changes in socio-cultural relations between the two countries.

Contents of the dissertation work

The thesis includes the introduction; three chapters about the quoted literature; Conclusions and recommendations. The volume of the thesis is 150 pages. There are three scientific articles published in the journals, one thesis of the International Scientific Conference, and two scientific articles (See the list).

Chapter I - Overview and analysis of cultural and educational relations between Georgia and Turkey

consists of six paragraphs: General content of Georgian-Turkish educational-cultural relations; political and economic relations of Georgia and Turkey; A new stage of cultural and educational relations between Georgia and Turkey; Strategic cooperation between Georgia and Turkey; Teaching Georgian language in Turkish schools; Development of Georgian culture in Istanbul.

A new history of cultural and educational relations between Georgia and Turkey begins after the restoration of Georgia's independence. It is crucial to mention that both states support this cooperation.

It is important for them to develop both private and regional cooperation of Georgia and Turkey.

Moreover, the project of regional cooperation prepared by Turkey is positively assessed by the West.

Within the frames of this project, relations between these two countries have a wide range of development opportunities and these relationships can be successful.

Turkey's support for Georgia's integration into the North Atlantic Treaty Organization means a lot for Georgia. Turkey calls on all NATO members, to express strong support towards Georgia at Warsaw Summit. Turkey's Foreign Affairs Committee supports Georgia's implementation of NATO's substantive package and calls on the members of organizations to make statements at the Warsaw Summit to assist Georgia in the alliance.

Today, cooperation between Georgia and Turkey has a strategic character and successfully develops in the political, economic, cultural and humanitarian fields. It is crucial to mention about the energy projects implemented by the joint efforts of Georgia and Turkey, it is also important to mention about the political mechanism of Georgia-Azerbaijan-Turkey Tripartite format, which was founded by the Foreign Ministers in 2012 ("Trabzon Declaration").

Cooperation between the two countries continues to be successful in the field of education.

On 9th of September 2014, the Turkish Ministry of Education approved the training program presented by the initiative group of Georgian Diaspora- "Teaching the Georgian Language for Public and Private Schools of Turkey for 2014-2015 Academic Years".

These positive changes that are going on in the Georgian – Turkish cultural- education sphere today, most of all, is a historic event for Georgian residents in Turkey.

In general, it is true that the reforming steps that have taken place in Turkey for the recognition and promotion of the rights of national and religious minorities indicate a high level of democratic development of Turkey and will greatly benefit both the Georgian and the Turkish community. The most important is the fact that on July 30, 1992, a significant document was signed between the two countries: "Agreement on Cooperation in Education, Science, Culture, and Sport"; "Agreement on Trade-Economic Cooperation"; "Agreement on mutual encouragement and protection of investments"; "Marine Agreement" and identified the priority directions of cooperation. This is the beginning of a new stage of relations between the two countries, which has a great perspective and guarantees the strong, equitable relationship and will greatly facilitate the multilateralization of Georgia-Turkey relations, stability and peace in the region.

Chapter II - Scientific research and analysis of the creation of Georgia-Turkey educational-cultural space includes eight paragraphs: Analysis of integration of Georgian educational culture into European space; Practical measures to integrate Georgian educational culture into the European space;

Historical preconditions for forming a united Georgian-Turkish educational-cultural space; The interest of Turkish historians and Turkish society with Georgian problems; Georgian Culture House in Istanbul and its historical preconditions; Georgian Art House in Turkey; Language and culture issues in Georgian-Turkish relations; Turkish educational institutions in Georgia and their international activity.

The role of Iakob Gogebashvili Telavi State University in the development of Georgian-Turkish cultural-scientific sphere is significant.

Since 2008, the Doctoral Program in Education Management and Education Sciences has been enacted at the University. The Doctoral Program has the great interest in the Republic of Turkey. Turkish doctoral students enrolled in this Doctoral Program led the University's highly qualified professors to start researching the various problems in the educational system.

It should be noted that a large number of Turkish doctoral students working on research topics have already defended doctoral thesis at the Dissertation Board of the Faculty of Education Sciences

(Some of them still continue to work on scientific topics) and they are successfully working in various educational institutions of Georgia and Turkey. We think that this fact is one of the most important circumstances for the successful implementation of the Georgian-Turkish educational-cultural space. In order to determine the correct direction of the formation and development of the united Georgian-Turkish educational and cultural space, first of all, it is necessary to obtain true information about Georgian-Turkish historical and cultural relations. Then we need to analyze this information and make logical conclusions, in order to understand what kind of cultural-educational sequences we should take advantage of, how to proceed with these relationships and what steps we can set for strengthening for further development of this relationship.

Historical preconditions for forming a united Georgian-Turkish cultural-educational space can be taken by historians of Turkish and Georgian scholars, which will be the base for the transformation of cultural-educational relations into a new phase. The latest papers of Georgia-Turkey relations should be extended in the future as a result of mutual respect and great confidence, which, in our deepest belief, will greatly facilitate freely sharing their opinions with the priorities of truth and historical justice. For this purpose, scientific researches need to be expanded in order to develop a modern concept of formation of a united Georgian-Turkish educational-cultural space.

It is very important to form Georgian-Turkish educational and cultural space for Georgians living in Turkey. It is clear for everyone that Turkish Georgians have maintained the spoken Georgian language and it is noteworthy that the Turkish government is already taking care of Georgian language for Georgian preservation and development. The most important part of the Turkish educational institutions operating in Georgia, which actively organize various educational and scientific activities, make a great contribution to the formation of educational and cultural space between Georgia and Turkey.

Chapter III - Conceptual opinions on the formation of a single Georgian-Turkish educational-cultural space are made up of four paragraphs: the Scientific research of Georgian-Turkish educational and cultural relations; Theoretical justification for strengthening Georgian-Turkish unified cultural-educational civilization; Formal-logical model of the formation of educational-cultural space; Research of organizational and pedagogical conditions for forming a unified educational space.

It should be mentioned that scientific researches and analysis of the creation of united Georgian-Turkish educational and cultural space in Georgia and Turkey have never been conducted so far. However, in practical terms, very interesting work has been done in this regard, which inevitably facilitates theoretical research.

On the basis of scientific research and analysis in the dissertation work we have formed a general conception of the formation of this space. The quality and vitality of the friendly relations between the states are directly dependent on the development of cultural education civilizations. Education as a basis for civilization is a leading socio-mechanical mechanism that ensures the development of public intellect. This is a cyclic regularity that enhances the dynamics and keeps the nucleus of the descending system (genotype) and gradually transports it to a much higher level. Consequently, the cultural educational civilization developed between the States can base new relations and become a major producer of interstate capital. All these dictates, strengthening the Georgian-Turkish unified cultural-educational civilization as the top priority of the relationship between these two states.

The orientation of the educational and cultural traditions of Georgia and Turkey guarantees the basic norms and principles of their agreed functionality. Contrary to each other, one can come here in the two countries, different educational laws and state standards. As far as our general analysis and current practical educational interdependence have shown, there is no overwhelming resistance between Georgia and Turkey. The best example of this is the educational centers in Georgia that were founded on the side of Turkey.

Conceptual formation of a unified Georgian-Turkish educational-cultural space comes from the concept, or formal-logical idea, the verbalized concept of spatial formation, documented formalized project. The essence of the idea in conceptualism is not only in its expression but in the necessity of implementing the idea itself, in actuality, in conveying concrete ways.

The conceptuality of forming a united Georgian-Turkish educational-cultural space should be strengthened by documentary and recommendation materials. These materials should cover the content of the problem, which will be drawn up through the scientific analysis of the current situation. We mean the description of the specific problem that is aimed at solving the project.

Obviously, the tasks should be outlined in the concept, which are specific steps to achieve the goal. As for the ways and means of implementation of the concept, in this aspect, each specific step for the tasks set out in the concept should have the general description. In this part of the concept of formation of Georgian-Turkish educational-cultural space, as well as in any project, it is necessary to predict the expected results presented at the hypothesis or scientific assumption level.

Due to the fact that Private Demirel College, School-lyceum "Skhivi", Kutaisi Niko Nikoladze School-Lyceum and R.Shahini Friendship School Lyceum in Batumi have been successfully functioning in Tbilisi and were the ones who laid out the basis for the revival and development of Georgian-Turkish educational-cultural relations, we considered it necessary to conduct a research on the basis of these educational institutions that can be successfully generated.

We conducted experiments in the context of socio-cultural and pedagogical innovations such as:

- ❖ Expanding the personal-emphasis characteristic of the mutual co-operation of the participants in the educational process and the acquisition of social experiences;
- ❖ Psychological-pedagogical competence of organizers of formation of educational space: communication and organizational capabilities, high level of project culture and so forth.
- ❖ Implementing innovative, united socio-cultural activities of teachers, local and foreign students.

The task of the research is to reveal the possibility of self-exposure to the formation of a single educational-cultural space.

The effectiveness of the formation of the united educational-cultural space was defined as:

1. Educational-cognitive comments;
2. Communicative competences;
3. Valid competences
4. Social competences.

As we have already mentioned, we conducted research on the basis of schools and school- lyceums. The main reason for such a choice is that these schools, together with their foundation, educate Turkish, Georgian and other nationalities together. In addition, the pedagogical staff is staffed by both Turkish and Georgian teachers. All this creates the best conditions for formation and research of Georgian-Turkish educational and cultural space. The sociological research was carried out in April-June 2015. We were interested in Turkish and Georgian students and teachers' opinion about our questions. The survey was conducted in three directions: First Grade, Seventh Grade and Eleventh Grade Students. In addition, the teachers took part in the study - Table 1.

Table1.

Pupils			Teachers	
	Number of Georgian students	Number of Turkish students	Number of Georgian teachers	Number of Turkish teachers
I Class	30	7	43	14
VI Class	57	12		
XI Class	92	10		

We used the Office Program- Microsoft Excel for processing data. 208 pupils and 57 teachers participated in the survey. Out of these: 18% are the first graders, 33% are the sixth graders, 49% are the eleventh graders; Georgian pupils are 86%; Turkish people are 14%; The number of Turkish teachers is 25% of surveyed teachers, The number of Georgian teachers is 75%. The margin of research was determined by 2%.

Survey question for the Turkish First graders consisted of with the following questions:

1. Have you been in Georgia before you become a student of this school (lyceum)?
2. Have you ever read something about Georgia or heard any story from your parents?
3. Do you know Georgian?
4. Do you want to learn Georgian language?
5. Do you have Georgian friends?
6. Do you love Georgia?

Survey question for the Georgian First graders consisted of with the following questions:

1. Have you been in Turkey before you become a student of this school (lyceum)?
2. Have you ever read something about Turkey or heard any story from your parents?
3. Do you know Turkish?
4. Do you want to learn Turkish language?
5. Do you have Turkish friends?
6. Do you love Turkey?

Obviously, here (and later) questions are not final and it requires revision. We made this kind of questions to compare to the seventh and eleventh grades questionnaire data. The answer to the question is simple and there are two types: yes, no

The results are the following: (table 2):

Survey question for the Turkish Six graders consisted of with the following questions:

1. Have you have you ever gone to the excursions in Georgia, since you are the students of this school (lyceum)?
2. Have you read the history of Georgia?
3. Did you study the Georgian language?
4. Do you have Georgian friends?
5. Do you love Georgia?

Survey question for the Georgian Six graders consisted of with the following questions:

1. Have you ever gone to the excursions in Turkey, since you are the students of this school (lyceum)?
2. Have you read the history of Turkey?
3. Did you study the Turkish language?
4. Do you have Turkish friends?
5. Do you love Georgia?

The results are the following: (table 3):

Results of the Eleventh Class Survey:

Survey question for the Turkish eleventh graders consisted of with the following questions:

1. Did you learn Georgian or not?
2. Do you familiarize yourself with the culture and art of Georgia?
3. Are Turkish and Georgian educational and cultural relations still satisfactory today?
4. Will you participate in the improvement of cultural and educational links between Georgia and Turkey?
5. Do you want to continue learning in any higher education institution of Georgia?

Survey question for the Georgian eleventh graders consisted of with the following questions:

1. Did you learn Turkish or not?
2. Do you familiarize yourself with the culture and art of Turkey?
3. Are Turkish and Georgian educational and cultural relations still satisfactory today?
4. Will you participate in the improvement of cultural and educational links between Georgia and Turkey?
5. Do you want to continue learning in any higher education institution of Turkey?

The results are the following: (table 4):

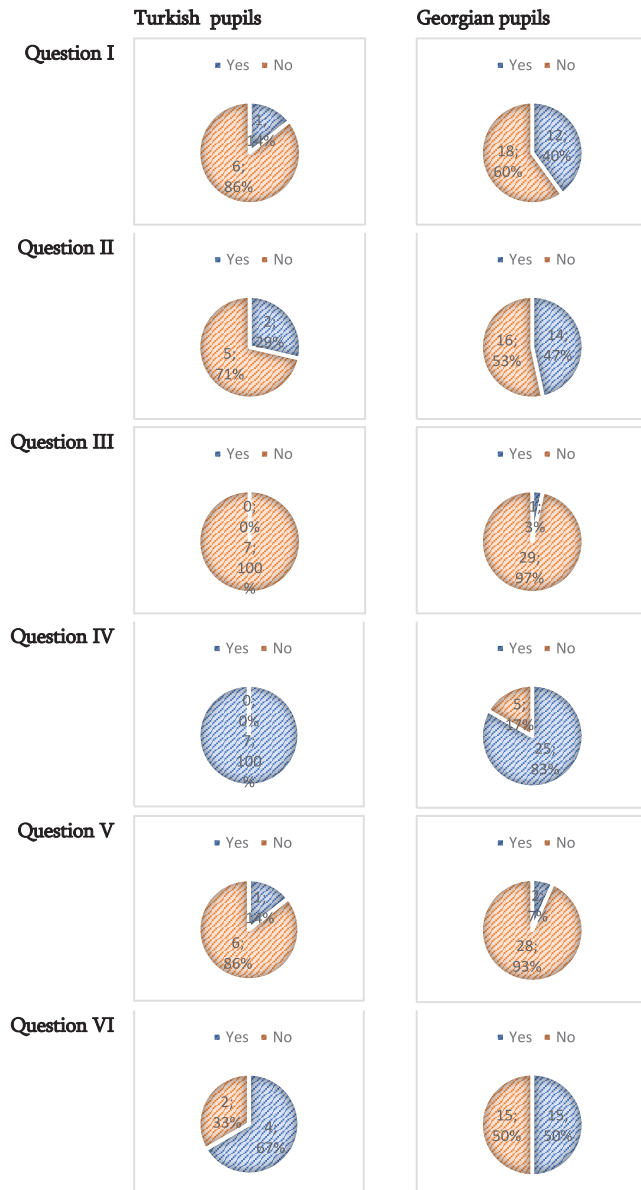

Table 2.

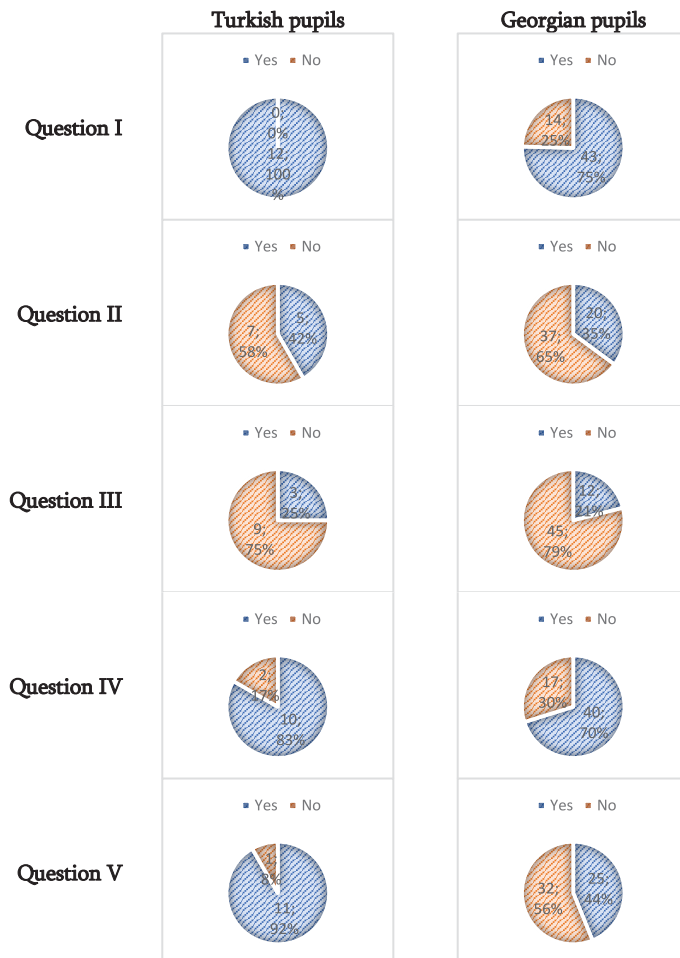

Table 3.

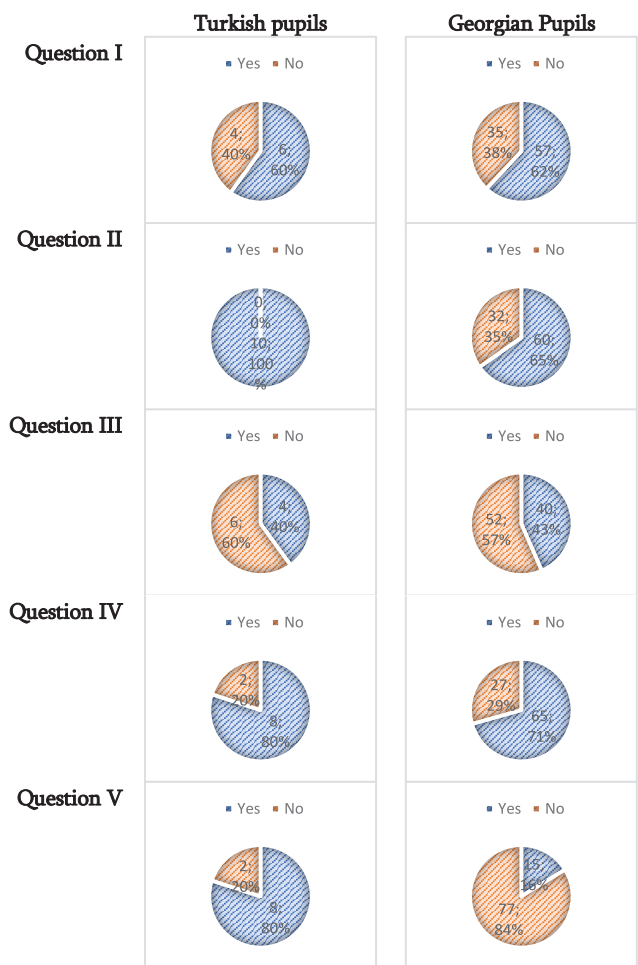

Table 4.

Let's now take a comparative analysis of the results obtained from some basic indicators.

Diagram of questions related to the language (Diagram 1). It clearly shows great progress from the first class to the eleventh grade. A large majority of Georgian and Turkish pupils study the languages of each other while in the first grade almost they don't have the knowledge of the language at all.

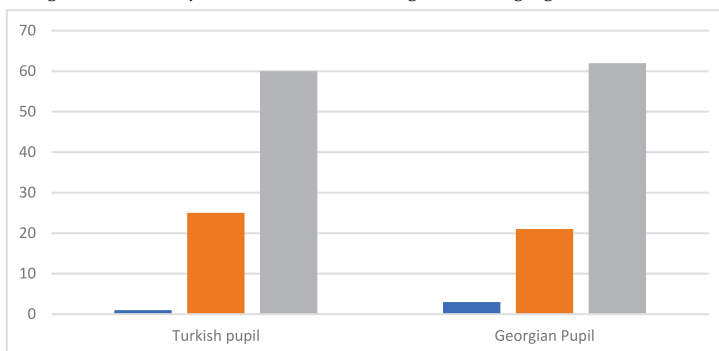

Diagram 1.

Diagram - 2, reflects the question: Is existing educational and cultural relations between Turkey and Georgia satisfactory?

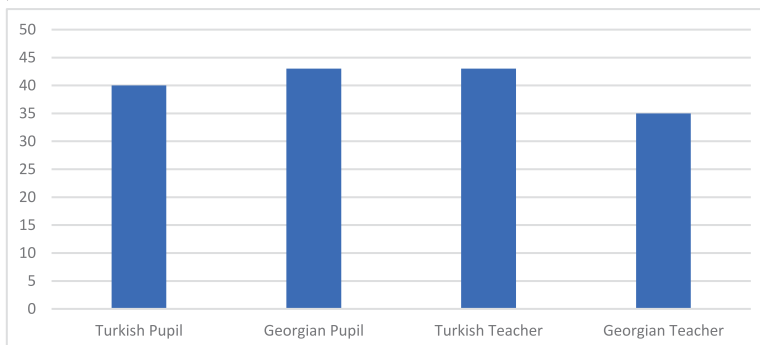

Diagram 2.

As we can see in this respect the answer is not as unsatisfactory as the pupils and the teachers. This fact proves once again the relevance of our dissertation work.

The 3rd diagram illustrates the question: Do you want to continue learning in one of the highest educational institutions in Turkey / Georgia?

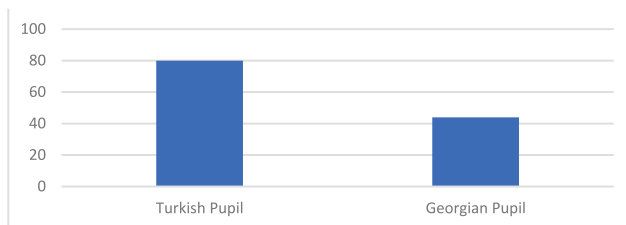

Diagram3.

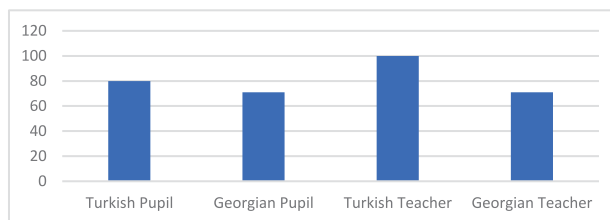

Diagram 4.

As we can see, the interest towards each other's higher education institutions is quite high on both sides, but there is more interest in Turkish side, which is not surprising since Turks traditionally beat Georgian educational system and keep it alive. As for the answer to the question: will you participate in the improvement of cultural and educational links between Georgia and Turkey? It is indicated on the 4th diagram.

The major findings of the Dissertation and Recommendations

1. The study of theoretical foundations of the formation of the cultural educational environment has shown us the hypothetical truths we have put into, that the formation of Georgian cultural environment will be implemented in close cooperation and integration of the culture and education of these two countries. This provision is based on two phenomenon-the connection of the natural and objective condition of education and culture. The link between education and culture is a philosophical category - "values". Therefore, it is the fact that in the content of the dissertation work we have Georgian-Turkish educational-cultural values in the foreground. As for the social institutions (educational and cultural institutions), they carry out their functioning on the basis of historically established cultural, educational and general values between Georgia and Turkey, promote their accumulation and development, constitute the structural components of Georgian cultural and educational environment.

2. The educational-cultural environment in the dissertation work is discussed between two neighboring countries as a complex integrated concept, which reflects the practical and theoretical development of culture and education of specific territories (both neighboring countries) as well as different processes. In this case, in our opinion, the existence of a unified cultural-educational environment can solve very important tasks and regulate the process of creating good neighborly and friendly atmosphere between the two countries.
3. Based on the laws of the formation and development of the educational-cultural environment, we have discussed historically and dialectically interconnected processes and structural and content components for integrating the educational-cultural environment. This fact represents the methodological aspects of environmental formation and emphasizes the deepening of cultural relations, the respect for each other's cultural traditions and the introduction of new educational-cultural achievements and forms.
4. According to studies, the process of formation of the educational-cultural environment in the subregion requires different organizational conditions, which actually comprises complex measures focused on the development of components of the environment as the socio-cultural institution.
5. Innovative research conducted in our dissertation illustrates clearly the dynamics and activity of the subregional cultural-educational environment and puts its contents to new requirements. On the background of cultural and creative activities, the need for the emergence of harmonious relationships and attitudes between the subjects and objects of subregional environment, will be continuously developed and sustained. The Effectiveness of the process of formation of educational cultural environment between Georgia and Turkey is largely determined by structural components and characteristics of relations and attitudes. This suggests the need for scientific ways to solve this problem, the use of innovative approaches, less suitable for denial of conservative trends in the modern reality.
6. The target orientation of the formation and development of the educational-cultural environment as a socio-cultural institution is the most important topic because it provides socialization and cultural processes, where we mean cultural broadcasting and distribution between the two countries, its transition to the descendant from generation to focus on the culture of these countries and their spiritual life.
7. The concept of forming a united Georgian-Turkish educational-cultural space in Georgia is a principled new vision when the educational function attracts cultural functions and integrates them into a unified cultural-educational civilization.
8. Based on the long history of Georgian-Turkish cultural-educational relations and the current trends analysis, it is proposed to use the principle of sociomorphism for the formation of a new cultural-educational civilization between the two countries, which we consider as a matter of topical and methodological importance.

9. The thesis discusses materials needed for determining the correct direction of the formation and development of united Georgian-Turkish educational-cultural space. The advantages are given to materials on Georgian-Turkish cultural and educational relations based on historical sources.
10. Joint Georgian-Turkish educational-cultural area of the formation of the concept of this information is focused on scientific analysis of the logical conclusions of what the cultural pattern precedence, how to proceed with this relationship and what measures have been set in relation to the strengthening and further development who wants to move to a qualitatively new phase in the relations.
11. Conceptual formation of the unified Georgian-Turkish educational-cultural space is the concept of formation, or formal-logical idea, documented formalized project of verbalized concept of the spatial formation. The concept of the idea of forming a united Georgian-Turkish educational-cultural space is considered not only in its expression but in the necessity of implementing the idea itself, in actuality, in conveying the concrete ways.

The main results of the research were published in the following scientific works

1. Baris Demir. Project methodology of staff management assistance system of school providing general education. Thesis II- international scientific conference-computing/ informational technology, education sciences, teacher education. Batumi 2012
2. Baris Demir. Conceptual viewpoints of united Georgian-Turkish educational-cultural sphere formation. International periodic scientific journal "Intellect" #1(48), Tbilisi, 2014
3. Baris Demir. Historical preconditions of united Georgian-Turkish educational-cultural sphere formation. International periodic journal "Intellect" #1(48), Tbilisi, 2014.
4. Baris Demir. Theoretical ground of united Georgian-Turkish cultural-civilization strengthening. Collection of works, third international scientific conference –computing/informational technologies, teacher education. Batumi, 2014
5. Baris Demir. Analysis of integrating Georgian educational culture into European cultural sphere. International periodic scientific journal "Intellect" # 1(57). Tbilisi, 2017
6. Baris Demir. Historical overview of Georgian-Turkish cultural-educational relations and new stage. International periodic scientific journal "Intellect" # 1(57), Tbilisi, 2017